NRO. 15

KURYER LITEWSKI

Za dozwoleniem Naywyższego Rządu Nayiaśnieyszego CESARZA Imperatora Całey Rossyi.

z Wilna VS. 22 Lutego 1800 we Srzodę

z Petersburga VS. 10 Lutego.

General Infanteryi Xiąże Sibirskoy, General Lieutenant Turczaninow uwalniaią się od służby. General Lieutenant Borszczow naznaczony General-Kommissarzem woiennym. General Lieutenant Lwow 1 otrzymał rangę Generała Infanteryi General Maiorowie zostaią General Lieutenantami: Szef regimentu muszkietyerow Borozdin 2; Kazański woienny Gubernator Puszczin 1. Półkownicy General Majorami: regimentu muszkietyerow Aleksieiewa Engelhardt naznaczony Szefem regimentu muszkietyerow dawniey Graffa Razumowskiego; regimentu muszkietyerow Ferzena Boklanowski naznaczony Szefem regimentu muszkietyerow przedtym Bercha.

Podpółkownicy Półkownikami: regimentu garnizonowego Meszczerskiego 1 Gebauer; garnizonowego Retiuńskiego Sorokin; garnizonowego Komnatia Siemenow. Majorowie Podpółkownikami: batalionu artilleryi Siwersa Kozodaiew; muszkietyerow Sukowa Gincel, garnizonowego Dolhorukiego 2 Melianin. Leibgwardyi Siemionowskiey Kapitan Agalin Półkownikiem i kommendantem złączonego batalionu gwardyi grenadyerow. Garnizonowego Bohdanowa 3 Półkownik Biegunow został kommendantem; tenże stopień otrzymali w regimencie muszkietyerow Rozena Półkownik Ganża 1; w garnizonowym Brozina Major Kitkin 1. JEGO IMPERATORSKA MOSC oświadczyć raczył ukontentowanie swoie półkom Kirassyerow Michelsona 1, Delamberta, Essena 2. Lewiza, Barkowa; dragonii Lwowa 2. Kinsona; huzarow Sucharewa, Lindenera Bobira i za znalezioną u nich według przepisu liczbę koni.

Kopia z rapportu Generała Infanteryi Graffa Worońcowa z Londinu 21 Stycznia r. 1,800.

Wopisaniu nieszczęśliwey bitwy 19. Września przez Generała Leutenanta Essena nie znayduiąc uczynioney wzmianki o tych regimentach i batalionach ktore bez porządku walczyć miały, za co naywyższą wolą waszey JMPERATORSKIEY MOSCI odięto onym marsz grenadyerski; rozumieć powinienem, że pomieniony General prywatnie pisał, albo też ktoremu z wysłanych do Petersburga gońcow zaleeił ustnie o wszystkim rapportować, nie czyniąc żadney rożnicy między Półkami ktore armiią składały. Takim zdarzeniem zasmucone regimenta; kommendanci zaś mnie rzecz przełożyli, jak następuie.

General Maior Siedmoracki, ktorego regiment i batalion Eriksona nie tylko nie przestąpiły porządku, lecz owszem dystyngwowały się naybardziey, Półkownik Boklanowski regimentu Ferzena, ktory nie był w bitwie z naszemi, lecz z Anglikami na prawym skrzydle, walczył mężnie, zachował szyk, posłuszeństwo i karność. Regiment Generał Maiora Emme, bataliony Ogarewa i Mitiurzyna, nie znaydowały się obecnie w nieszczęśliwym boiu, jako wysadzone poźniey w Helder, i przyłączone do armii we 3. lub 4. dni po skończonym dziele.

Ponieważ zaś nie byłem oczewistym świadkiem, postanowiłem, zebrać naypewnieysze wiadomości, i przesłać do Tronu. Xiąże d' York potwierdził zupełnie powieść Kommendantow naszych, przydaiąc iż godni są litości; on zaś poczytał swoim obowiązkiem; ile naywyższy Kommendant armii zprzymierzoney, zaświadczyć Waszey JMPERATORSKIEY Mości niewinność regimentow i batalionow ukaranych za niesprawiedliwym rapportem swoiego Generała. Jakoż pisał do mnie o tym urzędownie; list iego oryginalny przyłączam, czekaiąc od Tronu Nayłaskawszey odpowiedzi. Y to ieszcze przydać muszę, że regiment Zawaliszina na mieyscu chorągwi straconey nieprzyiacielską zdobył. Podchorąży Szczegotowitow uważaiąc że nie mogł ratować znamienia, oderwał od drzewca, obwinoł około siebie, i poległ. Inne 9 pozostałych chorągwi zupełnie są postrzelane.

Wypis listu Krolewica Xiązęcia d' York

do znaydującego się w Londinie *Posła* Rossyiskiego Graffa Worońcowa. d. 14 Stycznia. Uwiadomiony z naywiększą żałością, iż po nierzetelnym i niewiernym rapporcie JEGO IMPERATORSKA Mość okazał nieukontentowanie swoie całemu Korpusowi woysk Rossyiskich, które się znaydowały w Hollandyi, sądzę moim obowiązkiem oddać należną sprawiedliwość wielu półkom, które w bitwach okazały równie chwalebną karność iak przykładne męstwo.

Regiment Siedmorackiego, batalion Eriksona d. 19 września zdobyły wioskę Warmenhuyzen, 700 ieńcow, 3 armaty. 2 Pazdziernika nad Kanałem Alcmaar wzięły dwie batterye, nieprzyiaciol do odwrótu przymusiły; 6 Pazdziernika dobyły wioskę Bakun, w niey cokolwiek ieńcow. Regiment Ferzena 19 Września stał z Angielskim woyskiem na prawym skrzydle: walczył zaś mężnie i na pochwałę we wszystkich bitwach zasłużył. Batalliony Ogarewa i Mitiuszina wysadzane później w Helder, nie były w ogniu 19 Września; dnia zaś 2 i 6. Pazdziernika z regimentem Emme zarówno dystyngwowały się odwagą i porządkiem.

Byłem oczewistym świadkiem iak mężnie i karnie wszystkie regimenta Rossyiskie walczyły przeciw nieprzyiacielowi; za co im nieraz iako wódz naywyższy oświadczyłem podziękę; nie mogę więc patrzeć bez żalu że doznaią skutkow gniewu JEGO IMPERATORSKIEY Mości, co nigdyby się nie stało, gdyby o chwalebnym armii postępowaniu był uczyniony rapport sprawiedliwy. Nie przepomniałbym zaiste sam pisać do JM·ERATORA JMCI, gdybym się nie lękał Onemu naprzykrzyć. Znaiąc iednak że kocha swoie rycerstwo, i z ukontentowaniem oddaie sprawiedliwość każdemu, piszę do WPana iako naywyższego Kommendanta Rossyan w Anglii będących, przeświadczony że zemną razem czuiesz, iak bolesna rzecz iest zacnym żołnierzom, którzy swoię powinność spełnili, mieć zagniewanego Monarchę. Przełożysz więc wszystko JEGO IMPERATORSKIEY MOSCI, woysku oddaiąc sprawiedliwość na którą zasłużyło. Jestem z naywyższym szacunkiem. Fryderyk Xiąże d' York.

Za Naywyższym roskazem Generał Prokuror donosi Plenipotentowi Hłuskich mieszczan, Orszańskiemu Szlachcicowi Szostkiewiczowi, proszącemu o roztrząśnienie sprawy pomienionych mieszczan z Generałem Judyckim teraznieyszym właścicielem miasteczka Hłuska, którzy chcą uwolnić się z pod władzy onego; że gdy wyrok Bobruyskiego Powiatowego sądu poszedł przez apellacyą do Sądu Głównego Mińskiego, więc tamże potrzeba czekać końca sprawy porządkiem przepisanym.

z Wiednia 19 Lutego z Gazety Wiedeńskiey.

D. 12 w Budzie Arcy Xiąże *Palatinus* uroczyście obchodził doroczną pamiątkę narodzenia Cesarza Jmci; na ten Akt nayzacnieysi Magnatowie całego Królestwa zgromadzeni byli. Generał artilleryi Terzy w wieku bardzo podeszłym życie zakończył. Zaczowszy służyć woyskowo ieszcze pod panowaniem Karola 6, znaydował się na kamponiach Włoskich i Szląskich, daiąc wszędy liczne dowody męstwa i przezorności.

Słychać że między Dworami naszym i Londinskim nowe umowy podpisane zostały; woyna przeciw spólnemu nieprzyiacielowi silniey ma bydź popierana; spodziewamy się wkrótce przysłania z Anglii summ znacznych. Woyska cyrkularne Szwabskie i niektórych Xiążąt Niemieckich wzięte na żołd W. Britannii, przed końcem teraznieyszego miesiąca będą przyłączone do armii Arcy Xiążęcia Karol; rekrutow Węgierskich partye posyłamy codziennie ku Renowi; rząd albowiem odebrał pewną wiadomość, iż nieprzyiaciel w tych stronach zaczepnie postępować zamyśla. Sam Arcy Xiąże tu iest spodziewany na wielką radę z Generałami która się odprawi przed zagaieniem nowey kampanii. Margrabia de Gallo przybył z Petersburga.

z Londinu 31 Stycznia z Gazety Frankfortskiey.

Na powszechnym zebraniu właścicielow Kompanii Wschodnio Jndyiskiey, większością głosow 881 przeciw 636 Thornton obrany został Gubernatorem dwuletnim. Dnia wczoraiszego obchodzono w *Opactwie* Westminsterskim uroczyście doroczną pamiątkę męczeństwa Karola. 1. *Słychać że* synowie Xiążęcia d' Orleans prosili Ministrow naszych iedynie o wolny przeiazd przez Anglią do Hamburga, z tamtąd udać się maiąc do matki swoiey; wszyscy zaś oświadczyli, że przeciw Oyczyznie broni nie poniosą. Hrabia d' Artois przez P. Pitt zapytany coby o tym rozumiał, nie dał odpowiedzi. Xiążęta w Falmonth Kwarantannę odprawuią. Jeszcze niektórym regimentom Angielskim do Dublina pośpieszać kazano, gdzie powstaią nieiakie zamieszania z okoliczności Unii blisko następuiącey dwóch narodow. O wielkiey wyprawie ku brzegom nieprzyiacielskim nic nie wiemy. Powiadaią, że brigada Xiążęcia d' Orange na wyspie Wight do 6 tysięcy pomnożona ma do niey należeć. Dawno iuż rząd żadnych rapportow nie ogłasza; powieściom zaś gminnym trudno dać wiarę względem dzisieyszego stanu Roialistow w Departamentach Zachodnich.

Zmarłego Washingtona życie domowe i publiczne, przymioty, dzieła i zasługi znaiome są światu; dość przeto iest wspomnieć; że się narodził w r. 1733 w Wirginii. Pod czas woyny siedmioletniey przywodził milicyom Amerykańskim z rozmaitym powodzeniem; r. 1754 przed Generałem Francuzkim Villiers broń złożyć przy-

mufzony; będąc Adjutantem Generała Braddock widział porażkę i śmierć wodza fwoiego; przyczynił fię do wypędzenia nieprzyiacioł z całey Ameryki północney i Canady, zoftał Połkownikiem, r. 1759 służbę porzucił, zaślubił młodziuchną wdowę Curtis, która oprócz dóbr obfzernych w Prowincyi Wirginii, miała w gotowiznie Kapitału 20 tyfięcy FS.

Gdy fię zaczynały wiadome w kraiu rozruchy, Washington był Reprezentantem Wirginii na kongrefie; późniey naywyżfzym kommendantem woyfk Amerykańfkich przeciw Anglikom. Naśladuiąc Fabiusza, woynę przewlekał, Amerykanow wycwiczył w rzemieśle rycerfkim. Skutkiem tey roftropności były zwycięztwa pod Princetown, Brunswick, i wielu innych mieyscach odnieśione, wzięcie pod Sarratogą korpusu Burgoyna, odzyfkanie ftraconey Philadelfii, zamknięcie woyfk Angielfkich w New York, flawna Margrabiego Cornwallis w Yorktown kapitulacya, nakoniec traktatem Paryfkim wolność i niepodległość Amerykanom przyznana w r. 1783. Potomftwa Washington nie miał żadnego; trzech braci ofiadłych w Wirginii i fioftrę, zaślubioną P. Fielding Lewis.

z Paryża 10 *Lutego z Gazety Frankfortfkiey.*

Pierwfzy Konsul wydał naftępuiącą odezwę do całey armii Francuzkiey. Umarł iego są fłowa, Generał Washington; mąż wielki co odważnie i fzczęśliwie walczył za niepodległość Oyczyzny swoiey. Pamiątka iego drogą bydź powinna mianowicie Francuzom, którzy dawniey za wolność Amerykańfką pod chorągwiami zmarłego Rycerza, dziś za własną krew muszą przelewać. Pierwszy Konsul rofkazuie, ażeby przez dni 10 wfzyftkie chorągwie i fztandary w armiach RPtey na znak wdzięczności i żałoby czarną florą były przewiązane.

Powiadaią, że Buopaparte ieśli pokoy przed wiofną nie będzie podpisany, fam ftanie na czele armii nad Reńfkiey; Rada ftanu w obozie iego ma fię znaydować. Tenże Miniftrowi wnętrznych interefsow zalecił, ażeby w wielkiey Galeryi poftanowione były posągi: Domofthena, Annibala, Alexandra W. Scipionow, Brutufa, Cicerona, Catona, Guftawa Adolfa, Tureńniufza Xiążęcia de Condé, Admirała Du Guay Trouin, Marlborugą, Eugeniusza, Mauricego, de Saxe Washinktona, wielkiego Friderika, Mirabeau, pięciu wodzow Republikantfkich którzy w ciągu teraznieyszey woyny gardło dali: Hoche, Dugommier, Dampierre, Marceau, Joubert.

Ex Direktora Barthelemy pierwfzy Konsul Senatorom podał za Kandydata na mieyfce u nich wakuiące, przypominaiąc, że ten mąż sprawuiąc obowiązek Posalfki, traktat z Królami Prufkim i Hiszpańfkim podpifał. Ex Direktor zaś Carnot mianowany ieft Generał Jnspektorem armii Francuzkiey na rewie. Lefevre za dni kilka ma wziąć tytuł Generała Lieutenanta, jako naczelnik diwizyi zaftępuiącey miafto RPtey ftołeczne, w którym naywyżfi urzędnicy kraiowi mieszkaią.

W Hiszpanii umarł niedawno mąż uczony Munnoz; ten literaturę w Oyczyznie fwoiey rozkrzewił; między innemi dziełami iego nayflawnieysze są pamiętniki w 130 tomach, w których zebrał i porządnie ułożył originalne lifty i rapporta, Colomba, Pizarra, Ximenesa, Corteza, i wielu innych Hiszpańfkich Wodzow, lub Miniftrow flawnieyszych w 16 wieku. Szef Departamentu topograficznego dziś wyiechał do armii Włofkiey, wioząc ważne bardzo inftrukcye dla Generała Mafseny. Wiadomość o wielkim fpifku niedawno odkrytym, który miał rząd nowy wywracać, fkończyła fię na znalezieniu pisma uszczypliwego przeciw naypierwszym Urzędnikom kraiowym.

W Departamentach Vendeyfkich Generał Travot zupełną fpokoyność przywraca. Na brzegu prawym Loire nie tylko Laprevalaye, ale też S. Aignan broń złożył; za ich przykładem poszedł nakoniec Georges, wydaiąc Generałowi Brune 12 armat i 20 tyfięcy fztuk ręcznego oręża, które z Anglii niedawno odebrał. Brune po bitwie z nim wygraney chcąc ftoczyć drugą, z 30. ftrzelcow, Generałami Debelle i Gillot na obserwacyą wyiechał; niedaleko wiofki Thoir fpotkał 4. Szuanow, między któremi Georges fię znaydował; ten po całogodzinney rozmowie ugodę podpisał na polu, przyrzekaiąc Departamenta Morbihan i Cotes du Nord rozbroić. Angielfkie okręta wylądowawszy broń, ammunicyą, i pieniądze dla rokoszanow, oddaliły fię na głębinę.

Po przeyrzeniu Departamentowych regeftrow ieft wiadomo, że 3 milliony 11 tyfięcy głosow było za przyięciem nowey konftitucyi, przeciw niey tylko 1562. Na tę pamiątkę pierwszy Konful kazał czynić przygotowania do obchodu uroczyftego, co iednak nie wprzód naftąpi, aż po zupełnym uspokoieniu Departamentow Zachodnich. Dnia wczorayszego w pałacu Inwalidow Generał Lasne Miniftrowi woiennemu Berthier oddawał 72 chorągwie na woyfku Tureckim dawniey zdobyte w Abukir; przy tym zdarzeniu obydwa w mowach fwoich wiele mówili na pochwałę zmarłego Generała Washingtona. Chamberlac w zamku Lacheaux ofkoczył 15. wodzow Szuańfkich z diwizyi Frotté; wszyscy byli zacnego urodzenia; wszyscy w obronie polegli; pomieniony Hrabia dziś od wszyftkich opuszczony, dźwigać mufi cały ciężar domowey woyny.

Jeżeli pierwszy Konsul znaglony potrzebą uda się do armii nad Reńfkiey, Generał Berthier z nim poiedzie; na on czas Carnot będzie Miniftrem woiennym; 30 Stycz.

nia w mieście Valence odprawiło się publiczne nabożeństwo od Konsulow nakazane, i pogrzeb wspaniały *Piusa* 6; pośrzód niezliczonych tłumow ludu zewsząd zgromadżonego, do tegoż miasta serce zmarłego Generała Championnet przeniesiono. Nie licząc połbrigad przeznaczonych do armii Włoskiey, Berthier uformować kazał w okolicach Besançon liczną rezerwę. W Departamentach zachodnich woyna chociaż się zdaie przybliżać do końca, Brune codziennie nowe posiłki odbiera; garnizon Bruxelli do niego posłano.

O nowym Francyi podziale to wiemy, iż liczba Departamentow zostanie dawnieysza, lecz z 6 tysięcy Cantonow nad 400 nie zatrzymamy. *P*refektowie mieć będą od 8 do 30 tysięcy roczney pensyi. Z wyspy S. Domingo smutne rapporta przychodzą; woyna między Generałami Toussaint i Rigaud nieustaiąca, zniszczeniem grozi całey osadzie. Direktorowi Carnot w obowiązku Inspektorskim towarzyszyć będą: Petiet, Villemanzy, Vaublane, i kilku innych. General en chef Massena przybywszy do Nicé następuiące wydał rozrządzenie:

Ponieważ wielu żołnierzy 18, 14, 21, 24, i 68 połbrigady opuściwszy swoie stanowiska, z bronią, bagażami, i chorągwiemi dezerterowało; wszyscy więc ktorzy się dopuścili występku w armiach Francuzkich dotąd niedoświadczanego, sądowi woyskowemu oddani będą; chorągwie ich spalone bydź powinny. Pomienionych zbiegow 1200 zebrało się w Draguignan bez żadnego officyera, Massena rozkazał do armii powracać, odmowili; przysłana połbrigada 25, wszystkich nakloniła do myśli spokoynieyszych. Obeszło się przecie bez krwi rozlania.

Brune wydał ieszcze dwie odezwy do ludu w Departamentach zbuntowanych, i do woyska swoiego. W obudwoch wiele mowi przeciw Anglikom, tych mieniąc sprawcami klęsk Francuzkich i woyny domowey. Mieszkańcow zaklina, ażeby za przykładem idąc tylu innych, powracali do domow i zabaw wieyskich, Duchownych prosi, aby lud oświecali, Współziomkowie, mowi nakoniec, broń składaycie, uczynię wszystko czego pragniecie, lecz naprzod broń złożyć potrzeba, poki ieszcze nie wybiła ostatnia godzina. W odezwie zaś do żołnierzy: Lud, powiada, cały świadkiem będzie, z iaką niechęcią idę przeciwko Francuzom, uczyniłem cokolwiek mogłem chcąc oświecić obłąkanych: broń iednak wydać muszą nakoniec, bo rząd niechce, iak czynił dawnieyszy, corocznie podpisywać ugodę z Szuanami, corocznie woiować.

Głoszą niektorzy, że Brune w bitwie z Szefem Szuanow Georges raniony został; ten liczył 15 tysięcy ludu, pierwszy nie miał nad 6 tysięcy i zwycięstwo otrzymał; żazda w mieście Nantes z obywatelow zebrana stawiła się naylepiey. Bourmont chociaż ugodę podpisał, ludu swoiego dotąd nie rozbroił. Buonaparte wysłał dziś gońca do Generała Masseny; kampania we Włoszech ma bydź wkrotce zagaiona; ponieważ wszelka nadzieia pokoiu zginęła.

z Madritu 21 Stycznia z Gazety Hamburgskiey.

Dwor nasz od początku Grudnia bawi w tey stolicy, i ieszcze długo mieszkać będzie; deszcz ustawiczny niepozwala przeiechać do Aranjuez według dawnego zwyczaiu. Krol Jmść orderem Złotego Runa zaszczycić raczył Don Juana Alvarez stryia Xiążęcia Pokoiu, przedtym woiennego Ministra. Tak znakomity dowod względow Monarszych, przekonał każdego, że Xiąże z łaski nie wypadł. Do iednego z Portow Gallicyi Korsarz Hiszpański niedawno przyprowadził statek Anglikom zabrany; co bardzo rzadkim iest dla nas zdarzeniem.

z Strasburga 6 Lutego z Gazety Frankfortskiey.

Posiłkowe woyska Szwaycarskie stoią dotąd w mieście i okolicach naszych; nie wiadomo gdzie im każe ciągnąć Moreau, ku Niższemu albo też wyższemu Renowi. Francuzkie według odgłosu powszechnego wkrotce attakować powinny Mogunczykow; tym sposobem zagaiona bądzie druga w Niemczech kampania. General S. Suzanne od nas wyiechał niedawno zmierzaiąc do Moguncyi.

z Stuttgardu 8 Lutego z Gazety Frankfortskiey.

D. 3 wyszedł reskrykt panuiącego Xiążęcia, zciągaiący się do wybrania w kraiu Wurtembergskim 4 tysięcy rekrutow; ponieważ zaś są słowa onego, Cesarz Jmć na to pozwolił, nie trzeba było się spodziewać żadney oppozycyi od Stanow kraiowych; lecz gdy rzecz poszła przeciwnym sposobem, Xiąże został przynaglonym przystąpić do zaciągu woyskowego opuściwszy formalności, ażeby snadź niepotrzebną czyniąc przewłokę nie uchybił obowiązkom, iakie wkłada na niego dostoyność Xiążęcia Rzeszy Niemieckiey.

D. 12. Zmarły Xiąże Wurtembergski w r. 1759 ustanowił order S. Karola, ktorym nadgradzane bydź miały dzieła rycerskie żołnierzy kraiowych. Panuiący teraz Xiąże uczyniwszy odmiany niektore; pomieniony Order nazywać kazał: Orderem zasługi woienney. Szefem iest sam Xiąże, Kawalerami wszyscy Xiążęta Domu Wurtembergskiego; inni zaś będą podzieleni na 3 klassy: Wielkiego Krzyża, Kommandorow, i Kawalerow; chcąc order otrzymać, potrzeba się dystyngwować na woynie, lub 25 lat służyć. Corocznie 6 Listopada ziazd Kawalerow powszechny. Pierwszemi Kawalerami Wielkiego Krzyża zostali Generałowie Lieutenanci, Hugel, Nicolai.

NRO 15.

DODATEK DO KURYERA LITEWSKIEGO

z Wilna VS. 22 Lutego 1800 we Srzodę.

z Stockkolmu 4 Lutego z Gazety Hamburgſkiey.

Krȯl Jmć uczyniwszy potrzebne rozrządzenia do przyszłey koronacyi swoiey, i zgromadzenia czterech ſtanow narodu Szwedzkiego w Nordkoepingu, powrȯcił do naszey ſtolicy. Baron Armfeld za regencyi Xiążęcia Sudermańſkiego od czci i urzędow odsądzony, pozyſkał wszyſtko z łaſki Monarszey; ieſt dziś Generałem Lieutenantem, i General Adjutantem Krȯla Jmci. Dla niedoſtatku zboża przedawanie wȯdek w całym kraiu zabronione ieſt pod każą 300 talarow.

z Luxembourga 2 Lutego z Gazety Hamburgſkiey.

Kommenderuiący twierdzą General odebrał ściſłe roſkazy ażeby iak nayprędzey wysyłał artilleryą, ammunicye, ekwipaże polowe, słowem cokolwiek potrzebnego bydź może dla wielkiey armii, ktȯra zdaie się przeznaczona do ważney wyprawy na prawym brzegu Renu, i zgromadza się w powiecie Hundsruck; Konie zewſząd prowadzą do obozow. General en chef Moreau wkrȯtce ieſt ſpodziewany do Ehrenbreitſteinu; armia iego wynoſi 140 tyſięcy zbroynego ludu; ma dokazywać trzema diwizyami.

z Hagi 8 Lutego z Gazety Hamburgſkiey.

Negocyacye między Direktorami Batawow i poſłem Francuzkim Semonville rozpoczęte, dotąd ukończone nie są. Pamiętno ieſt każdemu, iakim ſpoſobem r. 1795 Sieyes i Rewbell podpiſuiąc z nami traktat wiadomy pokoiu i przymierza; przyłączyli do RPtey Francuzkiey twierdzę Maſtricht. Venloo, i całą Flandryą Hollenderſką z miaſtami; Sluys, Sas de Gand, Hulst, Axel, Phi lippine, nadto port i miaſto Fleſsinge wſpȯlne bydź powinno obu narodom do końca teraznieyſzey woyny. Za to wſzyſtko nadgradzaiąc przyrzekli nam wyżey pomienieni Pełnomocnicy dać część Prowincyi Niemieckich nad Renem zawoiowanych.

Dziś inaczey się dzieie. Konsul Buonaparte niechcąc lub nie mogąc uſtępować kraiow, ktȯrych los ieſt niepewny, zgodził się na uſtąpienie Batawom dzierżaw, ktȯre do rȯżnych Xiążąt należały w kraiu naszym; między innemi Margrabſtwo Bergopzoom do Elektora Palatina Bawarſkiego; maiątek duchownych i Emigrantow Brabantſkich; lecz ponieważ to wszyſtko nie odpowiada większey bez porȯwnania wartości dzierżaw przez nas Francuzom uſtąpionych; Buonaparte pozwolił na potrącenie pewney summy z owych ſtu millionow złotych Hollenderſkich, ktȯrą r. 1795 obowiązaliśmy się wypłacić za maiątek nieruchomy Stadhudera, zbroiownie, arsenały naſze, ktȯre prawem woiennym do zwycięzcow należały.

Miniſter Stanow Ameryki pȯłnocney Murray urzędownie donioſł Direktoryatowi naszemu o śmierci Generała Washingtona; po ktȯrym sam z całym dworem, i wszyscy u nas Amerykanie załobę wzieli; lecz to ieſt naymnieyſzy dowod wdzięczności narodowey dla tego męża, ktȯry według wyrazow kongreſsu, pierwſze mieysce trzyma w sercu wspȯłziomkow swoich. Kupcy Amſterdamu w liſtach Londińſkich odebrali smutną wiadomość o zabraniu miaſta Batawii ſtolicy osad naszych w Jndyi wschodniey; tam Anglicy 12 millionow Złot: Hol: w ſkarbie Kompanii znaleść mieli. Czekać trzeba urzędowego rapportu Admiralicyi Angielſkiey.

Dziſieyszey nocy wielki u nas był rozruch; nagle po całym mieście głoſić zaczęto. iż eſkadra Angielſka pod Scheveling ſtanela grożąc wylądowaniem. Natychmiaſt wſzyſtkie woyſka pod bronią ſtały; mocne podiazdy wyſłane ku brzegom donioſły, że wiadomość z prawdą się nie zgadza. To zdarzenie ſtało się przyczyną do wielkich sprzeczek między Generałami Augereau i Daendels; oſtatni nie czekaiąc roſkazow pierwſzego woyſka Batawſkie do boiu chciał prowadzić.

z Zurich 1 Lutego z Gazety Frankfortſkiey

Przed kilko dniami ſłyszeć ſię dało ſtrzełanie z armat i ręczney broni na prawym brzegu Renu; wiemy teraz, iż między Schaffhausen i Eglisau była utarczka w którey kilkunaſtu Francuzow raniono. Dla armii Generała Moreau przywieziono wiele pieniędzy z Paryża. Ten wódz znayduie ſię w Bazilei, uſiłuiąc kray nasz opatrzyć zbożem, którego wielki niedoſtatek czuiemy. Woyſka poſiłkowe Szwaycarſkie, których bydź miało 18 tyſięcy, wszyſtkie ſą dziś w Strasburgu i Moguncyi; tam umundurowane, uzbroione, na żołd Francuzki wzięte, będą podzielone na 3 półbrygady.

z Auszpurga 6 Lutego z Gazety Frankfortſkiey.

Z Wenecyi wiadomość odbieramy, iż elekcya nowego Papieża nie rychło naſtąpi. Arcy Xiąże Karol oglądał sam z niektóremi Generałami wszyſtkie połki Auſtryackie w Szwabii rozłożone. Urlopowani Officyerowie do chorągwi spiesznie powracaią. Cała armia ieſt w ſtanie naylepszym, i w zupełnym komplecie; Arcy Xiąże dni kilka chorował; teraz powraca do zdrowia. Przywiązanie żołnierzy do wodza walecznego i doświadczonego, opisane i wychwalone bydź nie może. Spodziewać ſię kampanii nad inne zaciętey i krwawey. Przez Memmingen do magazynow na różnych mieyscach założonych nieuſtannie prowadzą mąkę, furaże, pieniądze.

z Berne 1 Lutego z Gazety Frankfortſkiey.

Odnawia ſię pogłoſka że kray Szwaycarſki pod czas naſtępuiącey kampanii neutralnym zoſtanie. Brat Miniſtra woiennego Berthier miał przywieść inſtrukcye do tego ſtosowne. Czekamy przybycia Posła Reinhard; ten wszelką trudność rozwiąże. W okolicach ieziora Conſtancyeńſkiego zgromadza ſię wiele regimentow Auſtryackich; podobno wkrótce Ren zaczną przechodzić. Senat nasz roſkazał, ażeby Księgę praw kriminalnych dla narodu Szwaycarſkiego nową napisano, ſtosuiąc ſię ile możności do Francuzkiey. Sędziowie karę śmierci mogą zamienić na 11 letnie więzienie.

D. 2. Kommiſsya prawodawcza rozdzieliwszy ſię na dwie części, napisała dwa proiekta przyszłey konſtitucyi dla Szwaycarow. Narod nie wie którego ſię trzymać; niektórzy obywatele rozumieią, że po odrzuceniu obudwuch, trzeci proiekt napisany będzie. Gdy Ex Direktorom Laharpe i Secretan przeczytano wyrok władzy wykonawczey, nakazuiący aby ſię oddalać nie śmieli z tego mieyſca na którym teraz mieszkaią; Secretan odpowiedział iż nie ieſt obowiązany słuchać podobnych roſkazow, i wyiedzie z Lauzanny iak tylko mu pozwolą interesſa. Toż samo rzekł Laharpe w ſkromnieyszych wyrazach.

D. 4. Władza wykonawsza pilnie ſię zatrudnia przywróceniem ſił kraiowych do ſtopnia dawnego. Nowa półbrigada niedawno uformowana w mieście naszym, z 3 batalionow złożona, nie prędzey dopełnioną zoſtanie, aż regeſtra ſkarbowe pokażą że narod może ią utrzymywać na żołdzie ſwoim. O woyſkup oſiłkowym do Strasburga wyslanym nie mówiemy; tamte albowiem Francuzi odzieniem, bronią, i żołdem opatrywać muszą. Dziś i wczora w Senacie były wielkie ſpory względem dwóch do nowey konſtitucyi proiektow. Poszedł naprzód pod roztrząſanie napisany przez większą część kommiſsyi prawodawczey; z tego artykuł: że Senat zachowuiący będzie razem, iak u Francuzow, do Elekcyi wpływał, wymazano; zachowuiąc porządek reprezentacyi i elekcyi iakiegośmy dotąd używali. Powiadaią wodzowie Francuzcy, że armia ich nad Renem do 150 tyſięcy będzie pomnożona.

Folwarki w Gubernii Mińſkiey Powiecie Jhumeńſkim nad Rzeką Berezyną położone, Lipſk, Kołbcza, Kazimierzow, Lipnica, Oſtrowki, Naborki i Zakucie; każdy z osobna wymierzony, doſkonale omappowany i okopczony, w właściwych obrembach z Poddańſtwem w znaczney obszerności, Gruntow, Łąk, i Puszczy Handlowney, wewnątrz ſiebie maią Rzeki Handlowne Berezynę i Olszą do Rygi, przytym wyrabiaią ſię ſzmelcugi, Potaże, Dziekcie, &c Są do przedania na wieczność, ktoby życzył nabyć na Kontraktach Mińſkich i Nowogrodzkich znaydzie w Kancellaryach informacyą z kim oto ma traktować.

WJPan Antoni Woytulewicz Doktor Filozofii, Profeſsor Szkoł dawniey Narodowych posiadaiący umieiętność języka Francuzkiego, Łacińſkiego &c. Nauk: Fizyki, Matematyki, Retoryki &c. bawiący ſię dotąd w Nowogrudku dawaniem lekcyi Francuzkich, oświadcza dopiero Prześ: Publiczności, iż chce poświęcić swoię usilność, przymioty, talenta ku powſzechnemu oświeceniu Kraiowey młodzi. Przeto jeżeliby kto w tym zamiarze mieć u siebie życzył takiego Nauczyciela, zgłosić się raczy do Nowogrodka.